

kažejo na prisotnost mlajšeželeznodobne metalurške delavnice.

2. Vzhodno vznožje Kučarja (območje I – parc. št. 416, 429, 431, k.o. Podzemelj) – razpršene najdbe prazgodovinske keramike kažejo na poselitve v bronasti ali železni dobi.

Phil Mason

89

EŠD: 172

Naselje: Groblje pri Prekopi

Občina: Šentjernej

Ime: Groblje pri Prekopi – arheološko območje Groblje

Področje: A

Obdobje: rimsko obdobje

Vrsta dela: 6

Decembra 2000 je bila za potrebe Elektra Ljubljana, PE Novo mesto, na trasi krajevnega kablskega omrežja tako imenovane II. faze v občini Šentjernej opravljena arheološka (intrasite) valorizacija znane arheološkega območja.

Delo je potekalo v dveh etapah. Prva je bila izvedena s testnimi jarki standardne velikosti 1 x 1 m, v medsebojni razdalji 10–20 m. Na ta način je bilo na odprtih površinah južno od vasi Groblje ročno izkopanih 29 testnih jarkov. Zaradi sklenjene poselitve je bilo treba velik del nedostopnih površin raziskati med gradbenimi deli. To smo izvedli s stalnim arheološkim nadzorom in z minibagrom z ravno žlico, tako imenovano planirko. Bager je v medsebojni razdalji 10–20 m izkopal še 28 testnih profilov, s katerimi smo definirali globino in značilnosti stratigrafske situacije. V večini testnih jarkov in v testnih profilih je bilo v ornici oziroma v nasutih (vse do globine 0,4 m) med novodobno lončenino mogoče zaslediti skromne ostanke rimskodobne kritine in lončenine. Dva izkopa pa sta kazala še bolj izpovedno podobo. Na parc. št. 72 in 83/2 k.o. Ostrog smo na globini 0,7–0,8 m, merjeno od nivoja današnjih tal, uspeli definirati rimskodobno hodno površino z ostanki ometa, tegul in imbreksov, na isti globini so bili odkriti še arhitekturni ostanke zidanih temeljev nekdanjega župnišča, ki so že v preteklosti poškodovali antično pohodno plast. Globino gradbenega posega smo zato na teh mestih s predpisanih 0,8 m znižali na 0,3–0,4 m. Na parc. št. 63 k.o. Ostrog je bil odkrit tudi slabše ohranjen vogal rimskodobnega suhozidnega temelja, sestavljenega iz 0,1–0,25 m velikih apnenčevih lomljencev. Ob pomoči odgovornega konservatorja je dela na terenu vodila Saša Čaval.

Uroš Bavec

90

EŠD: 12861

Naselje: Hom

Občina: Trebnje

Ime: Hom – Livkova zidanica

Naslov: Hom 32, 8232 Šentrupert

Področje: E

Obdobje: druga polovica 19. stoletja

Vrsta dela: 1, 4, 6, 7, 8

Prizadevanja za varstvo Livkove zidanice na Homu segajo v leto 1999, ko je bila prepoznana kot nepremična kulturna dediščina. Leta 2001 jo je Občina Trebnje razglasila za kulturni spomenik lokalnega pomena. Gre za primer raščene dvoprostorne pritlične zidanice iz sredine ali druge polovice 19. stoletja, ki je bila prvotno manjša in je obsegala samo en prostor – vinsko klet. Sedanjo dvoprostorno zasnovo je dobila z dozidavo prešnice ob koncu 19. stoletja. Lastnik je z njeno celovito prenovo začel v letu 2003. Na podlagi izdelanega konservatorskega programa ter izdanih kulturnovarstvenih pogojev pristojnega zavoda je lastnik z izbranimi izvajalci začel prvo fazo obnovitvenih del: odstranitev neprimerne strešne konstrukcije s salonitno kritino, s katero je lastnik leta 1975 nadomestil takrat dotrajano strešno konstrukcijo s slamnato kritino; statična popravila obodnih sten; rekonstrukcija starega ostrejša na škarje ter prekritje strehe s slamnato kritino; izdelava novega opaža na vzhodnem lesenem čelnem zatrepu ter zamenjava dotrajanih oken na zahodnem zidanem čelnem zatrepu. Zidarska in tesarska dela je izvedlo Asfalsterstvo Pavlin, s. p., iz Zaloke. Krovška dela pa je podjetje zaupalo izkušeni lokalnim krovčema Andreju Ulepiču in Francu Mlakarju

Hom, Livkova zidanica. Foto: D. Š. Dobernik

iz Pavlove vasi iz sosednje Občine Sevnica. Vsa dela, ki so bila predvidena v prvi fazi, je lastnik dokončil do konca leta 2003. V prihodnosti ga čaka še izvedba fasade, obnova estriha v vinski kleti in ilovnatih tal v prešnici, obnova elektroinštalacij ter dokumentiranje in restavriranje stare kmečke opreme, ki jo želi obiskovalcem svoje domačije predstaviti v podstrešju zidanice.

Dušan Štepec Dobernik

91

EŠD: Rkd-07-04-00131

Naselje: Hrast pri Jugorju

Občina: Metlika

Ime: Hrast pri Jugorju – arheološko najdišče

Grivo

Področje: A

Obdobje: rimsko obdobje, novi vek

Vrsta dela: 6, 7

Pri nadzoru izkopane trase KKO Suhor smo na območju naselja Hrast pri Jugorju 16. 7. 2000 ugotovili prisotnost arheološkega najdišča severozahodno od današnje vasi, na nekoliko dvignjenem predelu (parc. št. 373, 2946/4 k.o. Hrast pri Jugorju). Gre za rimskodobno plano grobišče.

Grobišče je bilo poškodovano med gradnjo. Arheološko zavarovalno izkopavanje je bilo treba izvesti, da bi zagotovili osnovne podatke o najdišču in dokumentirali obseg poškodbe arheoloških plasti. Po ogledu terena 17. 7. 2000 je bila nadaljnja gradnja trase KKO Suhor na območju naselja Hrast pri Jugorju na tem odseku ustavljena do zaključka arheoloških raziskav; te je v celoti financiral investitor Telekom Slovenije, d. d.

Arheološko zavarovalno izkopavanje je v času od 27. 7. do 27. 9. 2000 opravila ekipa treh do sedmih delavcev kopačev prek Študentskega servisa, tehnika ZVNKD NM ter vodje izkopavanja dr. Phila Masona, univ. dipl. arheologa, in Ildikó Pintér, abs. arheologije. Izkopno polje (65 x 3 m) je bilo razdeljeno na tri sonde in locirano na območju poljske poti, katerega rob je bil presekán z jarkom telefonskega kabla (0,50 m v širini). Vsega skupaj smo raziskali 195 m² površine, do 0,70 m globine na jugozahodni strani izkopnega polja in do 0,30 m globine na severovzhodni strani; v tej globini so bili vkopani grobovi. Recentno makadamsko pot smo strojno odstranili samo v dolžini 25 m, ker so se pri nadaljnjem poteku poti že pokazale zidane grobne strukture, vkomponirane v samo cestno telo.

Najmlajšo fazo najdišča predstavlja izkopán jarek (SE 006), ki je presekál recentno rušo (SE 001),

recentno makadamsko pot (SE 002), cesto iz 18. stoletja (SE 004) in rimskodobne grobove.

Naslednjo fazo predstavlja cesta iz 18. stoletja (SE 004), vključno z občestnim jarkom (SE 005); cesto so zgradili kot vojaško pomembno pot in je pokrila ter delno uničila prazgodovinske in rimskodobne plasti in strukture.

Naslednjo fazo predstavlja koluvalna plast (SE 010). Najdbe prazgodovinske in rimskodobne keramike v plasti kažejo na poselitev oziroma s tem povezane dejavnosti. Domnevamo, da je bilo območje uporabljeno za pretežno kmetijske namene.

Prvo fazo grobišča na tem najdišču predstavljajo rimskodobni plani žgani grobovi, ki so bili vkopani v koluvalno plast (SE 010). Odkrili smo 30 grobov, od katerih jih je 21 imelo zidano grobno strukturo. Same grobne jame so bile bodisi obložene z apnenčastimi ploščami, bodisi z dolomitiziranimi apnenčastimi kamni. Prosto vkopanih je bilo devet grobov. Kremirani ostanke pokojnika so bili prosto raztreseni v grobno jamo, v nekaj primerih v del, predeljen s kamnito ploščo, v nekaj primerih pa tudi v posodo/žaro. Med pridatki so prevladovali keramični izdelki: bikonični lonci, lonci z narebrenim vratom, enoin dvoročajni vrči, manjši lončki, skodelice tankih sten, terra sigillata. Med kovinskimi pridatki je precej bronastih fibul, nekaj gumbov in jagod, po številu pa prevladujejo železni žebliji (verjetno od obuval). Odkrita je bila samo ena steklena čaša, v več grobovih pa so bili fragmenti ožganega stekla. Kot pridatek so se v nekaterih grobovih pojavile tudi živalske kosti. Trije grobovi (grobovi 5, 20, 22) so imeli za pridatek rimskodobni novc, s katerimi jih lahko datiramo v pozno 1. stoletje.

Drugo fazo grobišča na tem najdišču predstavljajo štirje skeletni grobovi, pokriti s koluvalno plastjo (SE 010) in vkopani v sterilno ilovico (SE 013 in 014). Zaradi kemične sestavine sterilne ilovice so bile grobne jame slabo prepoznavne. Kostni ostanke so bili ohranjeni le v enem grobu (grob 30), ker so ležali neposredno na apnenčastem kamnu. Datacijo te faze bomo lahko dobili z analizo kostnih ostankov s C14.

Grobišče se razprostira na samem vrhu in pobočjih Griv na travnatih površini, ki so jo do nedavnega kmetijsko obdelovali. Izkopani grobovi so ležali neposredno pod današnjo makadamsko potjo, kar lahko pomeni, da so grobovi prav tukaj najbolj ohranjeni.

Phil Mason, Ildikó Pintér